

DATUM
2020-05-14
ERT DATUM
2020-02-06

DIARIENR
2020/28-4
ER BETECKNING
Fi2019/04318/BB

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat (SOU 2019:68)

Med utgångspunkt i utredningens beskrivning av problemen med hur de nuvarande byggreglerna är utformade och tillämpas har Statskontoret inga invändningar mot förslagen att reformera Boverkets byggregler samt förtydliga och förenkla kontrollprocessen inom byggandet. Statskontoret tar dock inte ställning till de specifika förslagen.

När det gäller förslaget att inrätta en ny myndighet för förhandsavgöranden om krav på byggnadsverk har Statskontoret några synpunkter och kommentarer.

Behovet av praxis

Syftet med den föreslagna myndigheten är att skapa en enhetlig praxis för kraven på byggnaders utformning och tekniska egenskaper. Behovet av att utveckla en praxis beror på att kommunerna tolkar och tillämpar reglerna på olika sätt. Enligt utredningen gäller det framför allt kraven på tillgänglighet och brandsäkerhet.

Mot bakgrund av vilka omfattande och detaljerade regler som gäller på området är det inte självklart varför reglerna måste kompletteras med praxis. Ett skäl är att reglerna är otydliga, men här lämnar utredningen er rad förslag på hur de ska renodlas och förtydligas. Det framgår inte av utredningen varför det inte från början går att formulera funktionskrav som är så tydliga att de begränsar kommunernas möjlighet att tolka dem på ett mer enhetligt sätt. Det framgår heller inte hur lång tid det kan ta att utveckla en enhetlig praxis för de aktuella områdena.

Statskontoret kan inte bedöma om det behövs en särskild myndighet för att tolka reglerna och utveckla en enhetlig praxis, eller om det finns andra sätt att uppnå syftet. Men om regeringen väljer att gå vidare med förslaget så vill Statskontoret peka på några aspekter som behöver beaktas när frågan bereds. Det gäller dels

samordningen mellan den nya myndigheten och Boverket, dels hur myndigheten ska organiseras, styras och finansieras.

Samordning av regler och praxis

Utredningen uppskattar att Boverkets arbete med att reformera sina byggregler kommer att pågå under tio år, men föreslår att den nya myndigheten ska inrättas inom de närmaste åren. Därmed blir det viktigt att den nya myndigheten och Boverket samordnar sitt arbete med att utveckla praxis respektive förändra byggreglerna. Det är ju meningslöst att utveckla en enhetlig praxis för regler som snart ska ändras.

Myndighetens organisation och finansiering

Enligt Statskontoret är det rimligt att låta Boverket fungera som värdmyndighet för den nya myndigheten. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter är det enligt Statskontoret viktigt att tydligt reglera värdmyndighetens åtaganden, det vill säga vilka resurser den ska svara för och under vilka förutsättningar. Enligt utredningen bör den nya myndigheten inrättas nära ett större tekniskt universitet eller högskola. Om "nära" syftar på den fysiska lokaliseringen så kan det försvåra för Boverket att tillhandahålla administrativa resurser och service.

En nära koppling mellan myndigheterna kan vara en stor fördel, inte minst när det gäller att samordna Boverkets arbete med att ändra byggreglerna med den nya myndighetens uppgift att utveckla praxis. Men den kan också skapa problem och konflikter. Det är inte självklart att myndigheterna är eniga om hur Boverkets regler ska tolkas. Ett annat exempel som utredningen nämner är att den nya myndigheten inte ska konkurrera med Boverket om kompetens, men diskuterar inte hur det kan undvikas.

Utredningen föreslår att myndigheten ska vara en nämndmyndighet med ett eget kansli. Nämnden bör vara relativt stor, vilket motiveras med att uppgiften kräver bred kompetens. Enligt utredningen ska nämnden pröva principiellt viktiga ärenden, medan andra kan delegeras till kanslichefen. Statskontoret anser att nämnden åtminstone till att börja med i princip ska besluta i alla ärenden. Så länge uppgiften är att etablera praxis så bör ärendena inte delegeras till kanslichefen.

Utredningen bedömer att den nya myndigheten behöver en årlig budget på 16 miljoner kronor, varav hälften ska finansieras av avgifter. Någon grund för den bedömningen redovisas inte. Antalet ansökningar om förhandsavgöranden och nivån på avgifterna kommer att avgöra myndighetens behov av resurser och anslag. Att bedöma principer och lämpligt ekonomiskt mål för avgifterna blir viktiga frågor för den organisationsutredning som utredningen föreslår som ett första steg.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Enligt förslaget ska ett förhandsavgörande från myndigheten vara bindande vid byggnadsnämndens prövning av kraven vid bygglov och vid bedömning i startbesked. Besluten skulle således flyttas från en kommunal nämnd till en statlig myndighet. Statskontoret konstaterar att det innebär konsekvenser för den kommunala självstyrelsen. Den konsekvensen behöver belysas och beaktas ordentligt när frågan bereds, eftersom den är avgörande för nyttan med den föreslagna myndigheten.

Myndigheten bör utvärderas

Utredningen föreslår att regeringen bör utvärdera den nya myndigheten ”efter en tid”. Statskontoret tillstyrker förslaget. Förutsatt att praxis utvecklas och byggreglerna förändras i linje med utredningens förslag så kommer uppgifterna för och nyttan med myndigheten rimligen att avta successivt.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg och organisationsdirektör Michael Borchers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Michael Borchers